

पुष्प - २८ : कर्तव्य

ते कर्म हेतुरहित । आचरे तू ।..

१. जगराहाटी नीट नांदावी आणि 'समाज' नावाची प्राचीन काळापासून उत्क्रांत होत आलेली लोकसंस्था निकोप, निरामय असावी हीच संतांच्या कार्यामागील मुख्य भूमिका होय.
२. ज्ञानोबारायही आपल्याला भगवंताच्या मुखातून 'ज्ञानेश्वरी'मध्ये हेच बजावतात : समाज हा एकोप्याने, परस्परसौहार्दाने एकत्र बांधलेला असावा, यासाठी प्रत्येकाने आपापले कर्तव्य उत्तम रीतीने पार पाडावे हेच ज्ञानोबारायांना अभिप्रेत आहे.
३. त्यासाठीच आपल्या वाट्याला आलेले काम अतिशय प्रामाणिकपणे करणे, हे प्रत्येकाचे कर्तव्य होय.
४. किंबहुना, स्व-कर्मरूपी फुलांनी बांधलेली पूजाच सर्वेश्वरास सर्वाधिक प्रिय होय, असा ज्ञानोबारायांचा सांगावा आहे :
५. आणि म्हणूनच, प्रथम अभ्यास आणि त्याच बरोबर जे आपले आई-वडील आपल्या सुखासाठी रात्रंदिवस धडपडतात त्यांची सेवा करणे हे आपले परमकर्तव्य ठरते. ज्ञानोबारायही तेच म्हणतात।

*****

संतबोल

- जे पुढतपुढती पार्था। हे सकळ लोकसंस्था। रक्षणीय सर्वथा। म्हणऊनियां।। (ज्ञा. ३.१७०)
- म्हणोनि जें जें उचित। आणि अवसरेंकरुनि प्राप्त। तें कर्म हेतुरहित। आचर तू।। (ज्ञा. ३.७८)
- तथा सर्वात्मका ईश्वरा। स्वकर्मकुसुमांची वीरा। पूजा केली होय अपारा। तोषालागीं।। (ज्ञा. १८.९१७)
- सकल तीर्थांचिये धुरे। जियें का मातापितरें। तयां सेवेसि कीर शरीरें। लोण कीजे।। (ज्ञा. १७.२०७)

मंजिरी - २८

१. भागवत धर्मानि प्रतिष्ठित केलेले भक्तीचे तत्त्व ज्ञानाधिष्ठित व कर्मप्रधान होय.
२. आपले रोजचे जीवन शुद्ध व नीतीमान बनवणे ही पहिली पायरी होय.
३. नीतीमान आयुष्य जगत आपल्या वाट्याला आलेले काम उत्कृष्टपणे करणे हाच भागवत धर्माला अभिप्रेत असलेल्या भक्तीचा गाभा होय.

*****

संतबोल

- जयां ऐहिक धड नाहीं। तयांचें परत्र पुससी काई।
म्हणोनि सांगों कां वाई। पंडुकुमरा॥ (ज्ञा. ४.१५५)
- जयां भक्तीची येतुली प्राप्ती। जे कैवल्यार्ते परौतें सर म्हणती।
जयांचिये लीलेमाजी नीति। जियाली दिसे॥ (ज्ञा. ९.१९२)